

Європейський інформаційно-дослідницький центр

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОГРАМА РАДА

ЛАБОРАТОРІЯ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІНІЦІАТИВ
www.safesense.org.ua

ІнфоЦентр

Наявність та правовий статус екологічної інспекції в країнах Європи

Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України

Країна	Інспекція	Напрямки діяльності	Підконтрольність/Звітність	Санкції/Дозволи	Основна законодавча база
Республіка Польща	<p>Головна Інспекція з Охорони Навколишнього Середовища (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska)¹ – центральний орган урядової адміністрації, здійснює контроль за дотриманням загальноприйнятих принципів і стандартів у сфері охорони навколишнього середовища; проводить моніторинг та оцінку стану навколишнього середовища.</p>	<p>Головна Інспекція з Охорони Навколишнього Середовища здійснює:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контроль за дотриманням законодавчих норм в сфері охорони навколишнього середовища особами, що займаються господарською діяльністю та контроль за викидами в атмосферне повітря, а також контроль звалищ. - Контроль за транскордонним переміщенням відходів, шляхом видачі дозволів на ввіз, вивіз, транзит відходів; контроль над правильним функціонуванням споруд з переробки відходів, до яких надходять відходи з-за кордону. - Заходи із попередження серйозних аварій шляхом спостереження (щорічний контроль) над об'єктами, що можуть бути причиною великої аварії та ведення їх реєстру; проводить оцінку аварій, які відбулися, та здійснює нагляд за усуненням їх наслідків. - Контроль ринку шляхом запобігання впровадження до обігу чи ведення до споживання виробів, які не відповідають вимогам визначених в директивах нового підходу. Забезпечує безпечне для навколишнього середовища та здоров'я людей функціонування системи 	<p>Підпорядковується Міністерству Охорони Навколишнього Середовища.</p> <p>Не менше ніж раз на 4 роки готується звіт про стан навколишнього середовища Польщі.</p>	<p>Санкції у вигляді штрафів накладають регіональні інспекції.</p> <p>Головна Інспекція з Охорони Навколишнього Середовища видає дозволи на ввіз, вивіз та транзит відходів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Закон від 20 липня 1991 року про Державну Інспекцію з Охорони Навколишнього Середовища. - Закон від 27 квітня 2001 року про Охорону Навколишнього Середовища. - Закон від 18 липня 2001 року про Воду. - Закон від 3 жовтня 2008 року про Надання інформації про стан навколишнього середовища і його захист, участь суспільства в охороні навколишнього середовища та оцінка впливу на навколишнє середовище. - Закон від 13 квітня 2007 року про Запобігання шкоди

¹ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gios.gov.pl> .

		<p>збору та демонтажу транспортних засобів, термін експлуатації яких закінчився, в тому числі переробка відходів від вилучених транспортних засобів. Забезпечує екологічно безпечне користування використаним електронним та електричним обладнанням.</p> <p>- Координацію і проведення моніторингу середовища відповідно до програм Державного Моніторингу Навколишнього Середовища – проведення досліджень і збір даних про якість навколишнього середовища в розрізі стану: повітря, вод, ґрунту, природи, шуму, іонізуючого випромінювання, електромагнітних полів.</p> <p>- Розглядає рішення, видані регіональними інспекціями, наприклад, може скасовувати рішення про штрафи; скасовувати рішення, що стримує використання споруд, стримує процес передачі в експлуатацію будівель, комплексу будівель або споруд.</p>			<p>навколишньому середовищу і його відновлення.</p>
<p>Словацька Республіка</p>	<p>Словацька Інспекція з Охорони Навколишнього Середовища (Slovenská inšpekcia životného prostredia)² - була створена шляхом злиття двох</p>	<p>Напрямки діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комплексна профілактика і контроль над забрудненням навколишнього середовища; - Управління відходами; - Захист водних ресурсів; - Захист повітря; - Захист природи та ландшафту; 	<p>Підпорядковується Міністерству Охорони Навколишнього Середовища.</p> <p>Готується щорічний план діяльності, який</p>	<p>Має право накладати штрафи, санкції, пені за порушення правових норм.</p> <p>Видає комплексні дозволи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Закон № 96/1990 про Створення Словацької Комісії з питань навколишнього середовища - Закон № 525/2003 про

² Slovenská inšpekcia životného prostredia [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sizp.sk> .

	самостійних організацій; спеціалізований контролюючий орган, який забезпечує дотримання екологічних правових положень, накладання штрафів, впровадження виправних заходів та проведення заходів комплексної профілактики і боротьби із забрудненням.	<ul style="list-style-type: none"> - Збереження біорізноманіття. Види діяльності: - Контролює виконання правових норм з охорони навколишнього середовища юридичними, фізичними особами, підприємствами та муніципалітетами. - Накладає штрафи, санкції, пені та вводить коригувальні заходи, якщо було виявлено порушення екологічних правових норм. - Здійснює контроль над виконанням виправних заходів з покарання. - Орган видає комплексні дозволи. - Розглядає скарги, повідомлення з боку громадськості, організацій, інших інституцій державного та місцевого управління. - Співпрацює з іншими інституціями державного управління та іншими організаціями, що займаються екологічними питаннями. 	затверджується Міністром. Звітування з виконання плану відбувається раз на півроку та щорічно. Звіт надається Міністру.		Державне управління охорони навколишнього середовища. - Закон № 223/2001 про Відходи. - Закон № 364/2004 про Водні Ресурси. - Закон № 137/2010 про Чисте повітря.
Чеська Республіка	Чеська Екологічна Інспекція (Česká inspekce životního prostředí) ³ – незалежна організація, урядовий спеціалізований орган, який здійснює нагляд за дотриманням законодавства в галузі	Діяльність має 5 основних напрямків: <ul style="list-style-type: none"> - Охорона повітря; - Управління відходами; - Охорона природи; - Охорона водних ресурсів; - Нагляд за управлінням лісовими ресурсами. Додаткові напрямки діяльності: <ul style="list-style-type: none"> - Захист озонового шару землі; 	Підпорядковується Міністерству Охорони Навколишнього Середовища. Інспекція готує щорічні звіти та плани діяльності на	Має право накладати штрафи за порушення правових норм у сфері охорони навколишнього середовища. Особи, які потребують	- Закон № 282/1991 про Чеську Екологічну Інспекцію. - Закон № 86/2002 про Охорону атмосферного повітря. - Закон № 254/2001 про Водні

³ Česká inspekce životního prostředí [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.cizp.cz> .

	<p>охорони навколишнього середовища.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Нагляд за користуванням (поводженням) хімічними речовинами; - Запобігання промислових аварій; - Управління засобами пакування; - Управління генетично модифікованими організмами. <p>Інспекція здійснює:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контроль за дотриманням законодавства у сфері охорони навколишнього середовища; проводить перевірки. - Визначає заходи щодо усунення виявлених порушень; накладає штрафи за недотримання природоохоронного законодавства. - Контроль за торгівлею та обробкою рідкісних видів рослин та тварин, а також вироби з них. - Обмежує або припиняє діяльність об'єктів, якщо це створює серйозну загрозу навколишньому середовищу. - Співпрацює з іншими інституціями з питань, що стосуються вирішення старих екологічних проблем, та інспекціями країн-членів ЄС. - Розглядає скарги від громадян і юридичних осіб. - Відповідає на запити відповідно до Закону про свободу інформації. - Поширює дані, отримані в результаті перевірок, про стан навколишнього середовища. - Проводить діяльність із запобігання аварій. 	<p>наступний рік.</p>	<p>офіційного дозволу, повинні пройти міжлабораторні випробування при Міністерстві Охорони Навколишнього Середовища.</p>	<p>Ресурси.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закон № 185/2001 про Відходи. - Закон № 114/1992 про Захист природи і Ландшафту.
--	--	--	-----------------------	--	---

		- Встановлює збори за скидання стічних вод в підземні та поверхневі води.			
Естонська Республіка	Екологічна Інспекція (Keskkonnainspektsioon) ⁴ – адміністративна одиниця при Міністерстві Охорони Навколишнього Середовища, що здійснює нагляд у всіх областях охорони навколишнього середовища.	Екологічна Інспекція має право: <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати передбачені законом заходи щодо збереження навколишнього середовища та запобігання незаконній діяльності; - координувати і здійснювати нагляд за використанням природних ресурсів та захист навколишнього середовища шляхом застосування державних примусових заходів на підставі і в межах встановленого законом; - призупиняти незаконну діяльність, яка шкодить чи є небезпечна для навколишнього середовища, а також незаконну діяльність, пов'язану з використанням природних ресурсів, якщо така діяльність створює загрозу життю, здоров'ю, майну людей. - організувати зберігання, продаж, повернення законному власнику чи знищення природних продуктів, власник яких невстановлений, та обладнання і інструменти, що використовувалися для їх виготовлення; - організувати у випадках, передбачених законом, ліквідацію несанкціонованих будівельних робіт; - розглядати екологічні скарги, 	Підпорядковується Міністерству Охорони навколишнього Середовища. Складає щорічні звіти, експертні висновки.	Встановлюють плату за викиди в атмосферне повітря. Екологічні організаційні питання, такі як видання екологічних дозволів і ліцензій, вирішує Міністерство Охорони навколишнього середовища.	- Закон про Екологічний Нагляд від 06.06.2001 ⁵ .

⁴ Keskkonnainspektsioon [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kki.ee/est> .

⁵ Keskkonnajärelevalve seadus [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506102014001/consolide>.

		повідомлення; - з 1 вересня 2011 року має право проводити розслідування кримінальних справ.			
Королівство Нідерландів	Екологічна і Транспортна Інспекція (Inspection Environmental and Transport) ⁶ – державний орган, який контролює і заохочує дотримання національного та європейського законодавства та нормативних актів у сфері навколишнього середовища та транспорту. Була створена в 2012 році шляхом злиття ряду інспекцій.	Сфера діяльності інспекції: - компанії з високим ступенем ризику; - матеріали і вироби з високим ступенем ризику; - водні ресурси, ґрунти і будівництво; - залізничний та дорожній рух; - судноплавство; - авіація. Інспекція забезпечує дотримання законодавства та нормативних актів шляхом: - надання послуг (надання консультацій та інформації стосовно законодавства, відповіді на запити, листи); - здійснення нагляду; - виявлення порушень (проводить викриття під керівництвом Державної прокуратури); - розслідування, також можливість проведення експертиз; - співпраця з іншими органами. Інспекція, в разі не виявлення порушень, проводить такий контроль: - Горизонтальний контроль (перевірка виконання угод);	Підпорядковується Міністерству Інфраструктури та Довкілля. Звіти з проведеної діяльності (спеціальні), окремий звіт по кожному розслідуванню та щорічні звіти.	Інспекція видає дозволи/сертифікати з ряду сфер компаніям, які планують вихід на ринок. Компанія не може працювати без дозволу. В сфері судноплавства інспекція доручає приватним інституціям чи законним учасникам ринку видавати дозволи, це стосується автобусного транспорту і таксі. Інспекція має право вилучати дозволи і сертифікати. В сфері земель інспекція виступає в якості посередника між компанією та урядом.	- Закон про Перевезення небезпечних вантажів. - Державний Закон про Національний Порт, який заснований на Європейській директиві 2009/16/ЕС. - Правила, що стосуються міжнародного перевезення небезпечних вантажів.

⁶ Inspection Environmental and Transport [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ilent.nl> .

		<ul style="list-style-type: none"> - Системний контроль (виконання перевірок); - Вибіркові перевірки фактів. <p>В разі виявлення порушень інспекція може:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Висловити рекомендації; - Надати попередження; - Накласти адміністративні санкції, штраф чи покарання, в тому числі вилучення дозволів; - Публічне висвітлення інформації. <p>На додаток до цих адміністративних дій, інспекція може застосовувати кримінальні інструменти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - складання офіційного рапорту; - кримінальне розслідування. 			
Французька Республіка	<p>Інспекція Класифікованих Встановлень (Inspection des Installations Classées)⁷ - працює над запобіганням та зниженням екологічних небезпек і перешкод, з метою захисту навколишнього середовища і здоров'я населення.</p>	<p>Інспекція здійснює функції контролю та захисту навколишнього середовища і здоров'я населення.</p> <p>Основні напрямки діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Надання консультацій стосовно правової бази в сфері охорони навколишнього середовища, проведення інструктажів; - Здійснення моніторингу, перевірок (в тому числі санітарний стан), розгляд звітів, представлених зовнішніми аудиторами організацій, аналіз оперативних процедур і досліджень; - Інформування громадськості. 	<p>Підпорядковується Міністерству з Навколишнього Середовища, Енергетики та моря.</p>	<p>Розглядає заявки на отримання дозволів, стежить за роботою, накладає санкції.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Директива 2008/1/ЄС щодо запобігання та комплексного скорочення забруднення. - Директива 2010/75/ЄС про Промислові викиди.

⁷ Inspection des Installations Classées [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.installationsclassées.ecologie.gouv.fr> .

<p>Португальська Республіка</p>	<p>Генеральна інспекція з охорони навколишнього середовища, територіального планування, сільського господарства і моря (A Inspeção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território)⁸ – є основною службою прямого державного контролю, аудиту та нагляду, здійснює оцінку ефективності та управління різними об'єктами, охопленими Міністерством охорони навколишнього середовища, Міністерством сільського господарства, лісового господарства і Міністерством морських справ.</p>	<p>Діяльність інспекції зосереджена на державному секторі та приватних організаціях, що здійснюють діяльність, пов'язану з навколишнім середовищем; сприяє дотриманню закону, скороченню протиправної діяльності. Застосовує фінансові санкції та додаткові санкції в разі виявлення екологічних злочинів.</p> <p>Інспекція здійснює:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Виконання систематичних перевірок, інспекцій та інших заходів з контролю діяльності організацій; - Проведення розслідувань, надсилання запитів та інших дій, які можуть бути визначені як важливі; - Проведення інспекцій та аудиту діяльності в галузі землекористування; - Проведення систематичного моніторингу і оцінки здійснення рекомендацій; - Здійснення секторального фінансового контролю; - Проведення кримінальних розслідувань; - Контроль і управління інформацією; - Планування, дослідження в сфері охорони природи та ґрунтів. 	<p>Підпорядковується Міністерству охорони навколишнього середовища, Міністерству сільського господарства, розвитку сільських районів і лісового господарства і Міністерству морських справ.</p> <p>Готують щорічний звіт про діяльність та план діяльності на наступний рік.</p>	<p>Видає дозволи/ліцензії промисловим об'єктам.</p>	<p>- Регламент (від 2012 року) Генеральної інспекції з охорони навколишнього середовища, територіального планування, сільського господарства і моря.</p>
--	--	--	--	---	--

⁸ A Inspeção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.igamaot.gov.pt> .

<p>Латвійська Республіка</p>	<p>Державна Екологічна Служба (Valsts vides dienests)⁹ – державна установа, створена в 2005 році шляхом злиття Державної Екологічної Інспекції, 8 регіональних екологічних рад та Морської Екологічної Ради. Метою діяльності є забезпечення дотримання здійснення законодавства у сфері навколишнього середовища, захисту природних ресурсів, контроль за радіацією та ядерною безпекою.</p>	<p>Функції ДЕС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснення державного контролю за захистом навколишнього середовища та використання природних ресурсів на території Латвійської Республіки, континентального шельфу, економічних зон Балтійського моря і Ризької затоки, територіальних вод і внутрішніх вод; - Забезпечення контролю над виловом риби, що здійснюється на рибальських судах у водах країн ЄС, країн, які не є членами ЄС, та у відкритому морі; - Забезпечення нагляду і контролю з питань, пов'язаних з радіаційною безпекою та ядерною безпекою. <p>Завдання ДЕС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Контроль за дотриманням законодавства та нормативних актів, що стосуються видобутку та використання природних ресурсів, охорони природи, викидів забруднюючих речовин, управління небезпечними і побутовими відходами, діяльність з хімічними речовинами та продуктами, радіаційної безпеки та ядерної безпеки; 2) Видання і погодження дозволів (ліцензій), технічних вимог та інших адміністративних актів, що стосуються 	<p>Підпорядковується Міністерству Охорони Навколишнього Середовища та Регіонального Розвитку.</p> <p>Готує щорічні звіти, статистичні звіти.</p>	<p>Має право видавати дозволи промисловим об'єктам, встановлює технічні вимоги.</p>	<p>- Закон про охорону навколишнього середовища (від 22 травня 1997 р. зі змінами і доповненнями)¹⁰.</p>
-------------------------------------	---	--	--	---	---

⁹ Valsts vides dienests [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.vvd.gov.lv/>.

¹⁰ The Supreme Council of the Republic of Latvia has adopted a Law: On Environmental Protection [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UNTC/UNPAN018393.pdf>

	<p>використання природних ресурсів та здійснення діяльності, пов'язаної з викидами;</p> <p>3) Інформування суспільства про діяльність служби, надання інформації стосовно стану навколишнього середовища;</p> <p>4) Організовує моніторинг стану повітря та наземних і підземних вод, що фінансується з ЄС;</p> <p>5) Організовує рекультивацію історично забруднених ділянок;</p> <p>6) Бере участь в управлінні надзвичайними ситуаціями.</p>			
--	---	--	--	--

Серед розглянутих країн, таких як Королівство Бельгія, Королівство Данія, Італійська Республіка, функціонування екологічної інспекції не виявлено. В Болгарії існують тільки 15 регіональних інспекцій, діяльність яких координується Управлінням з координації регіональних інспекцій, що підпорядковується Міністерству Охорони навколишнього середовища та водних ресурсів.

*Інформацію підготувала Головань Валентина,
аналітик ЄІДЦ*